

Institutionen för Ekonomi
HT 2007

Kandidatuppsats
FE6070

Svenska kommuners redovisning av sociala upplysningar?

Handledare: Torbjörn Tagesson

Författare: Michelle Klugman
Maria Lindvall

Förord

Vi vill tacka de personer som varit behjälpliga vid skapandet av denna uppsats.

Tack till vår handledare, Torbjörn Tagesson, för råd och vägledning under arbetets gång. Vi vill även tack Pernilla Broberg för alla hjälp vid den statistiska analysen.

Vi vill också tacka Martin, Erik och Else för korrekturläsning och goda råd.

Abstract

Corporate Social Responsibility (CSR) has attracted much attention in the last few years. One of the reasons for this is that the organizations have become increasingly aware that the stakeholders not only request financial information. The other reason is the big medial attention which CSR has acquired. CSR can be divided into three areas: Social, ethic and environmental area which all range over the organizations totality. To account for CSR can be titled social disclosure. This accounting can be very varying because of the differences between the public and the private sector. The purpose of this paper is to explain the variations in what kind of social disclosures Swedish municipals account for. By using the legitimacy theory, the stakeholder theory and the institutional theory we have come up with some different hypotheses.

We have carried out a total documentation of Sweden's 290 municipalities and examined their annual reports. The data we have collected has been analyzed with the aid of bivariate and multivariate tests. These tests have been carried out to try our hypotheses and to see if there are any factors which might influence which kind of social disclosures the municipalities account for. The results of our analyses showed a link between the social disclosures accounted for by the municipalities and factors such as size, tax rate, municipality categories, politic majority and the municipalities' economy.

Keywords: Corporate Social Responsibility, Social Disclosure, Municipality, Legitimacy theory, Stakeholder theory, Institutional theory

Sammanfattning

Corporate Social Responsibility (CSR) har blivit mer uppmärksammat på senare tid, dels genom stor medial uppmärksamhet och dels för att organisationerna har blivit mer medvetna om att intressenterna inte enbart efterfrågar redovisning av finansiell information. CSR kan delas in i tre olika områden: socialt, etiskt och miljö, dessa omfattar organisationens helhet. Redovisning av CSR kan benämnas som sociala upplysningar. Denna redovisning kan se olika ut på grund av olikheter mellan offentlig och privat sektor.

CSR fångade vårt intresse i och med dess aktualitet. Tidigare studier av CSR är ofta genomförda inom den privata sektorn. Vi valde därför att granska Sveriges kommunala sektor. Vårt syfte med uppsatsen är att förklara variationen av sociala upplysningar i svenska kommuners årsredovisningar. Utifrån teorierna legitimitetsteorin, intressentteorin och institutionell teori har vi utformat olika hypoteser.

Vi har genomfört en totalundersökning av Sveriges 290 kommuner. Vid granskning av kommunernas årsredovisningar har vi haft en checklista till vår hjälp. För att kunna få en bättre översikt av vår data om sociala upplysningar, har vi delat in checklistan i tre områden, vilka är medarbetare, etik och miljö. Informationen från checklistan har sedan analyserats med hjälp av bivariata och multivariata tester. Testerna har genomförts för att pröva våra hypoteser och se om det finns faktorer som påverkar kommunernas redovisning av de sociala upplysningarna.

Resultatet av analyserna visade på samband mellan de sociala upplysningar kommunerna redovisar och storlek, skattesats, kommunkategori, politisk majoritet samt kommunens ekonomi.

Innehållsförteckning

1. Inledning	- 1 -
1.1 Bakgrund	- 1 -
1.1.1 Kommunala sektorns verksamhet	- 3 -
1.2 Problem	- 4 -
1.3 Syftet	- 7 -
1.4 Kapitelsammanfattning - Inledning	- 7 -
2. Vetenskaplig metod	- 8 -
2.1 Kapitelsammanfattning - Vetenskaplig metod	- 10 -
3. Teori	- 11 -
3.1 Sociala upplysningar	- 11 -
3.2 Systemorienterade teorier	- 11 -
3.3 Hypoteser	- 13 -
3.4 Kapitelsammanfattning – Teori	- 19 -
3.4.1 Hypotes sammanfattning	- 19 -
4. Empirisk metod	- 20 -
4.1 Datainsamling	- 20 -
4.2 Operationalisering	- 22 -
4.2.1 Beroende faktor	- 22 -
4.2.2 Oberoende faktorer	- 22 -
4.3 Kapitelsammanfattning – Empirisk metod	- 24 -
5. Analys	- 25 -
5.1 Bivariat analys	- 27 -
5.2 Multivariat analys	- 30 -
5.3 Kapitelsammanfattning – Analys	- 40 -
6. Slutsats	- 41 -
6.1 Reflektioner	- 45 -
6.2 Förslag till fortsatt forskning	- 46 -
6.3 Kapitelsammanfattning – Slutsats	- 47 -
Referenslista	- 48 -
Appendix	- 54 -

1. Inledning

I detta kapitel kommer vi att presentera bakgrund, problemformulering och syftet med vår uppsats.

1.1 Bakgrund

Konceptet hållbarhet och socialt ansvar är ett begrepp som förekom redan i slutet av 1800-talet då det har påträffats företagsdokumentation som påvisade att någon sorts social rapportering fanns redan då. Exempel på sådan dokumentation fanns i företaget ”Anglo-Dutch oil company Shell”. (Deegan & Unerman 2006) Begreppet Corporate Social Responsibility (CSR) sträcker sig tillbaka till början av 1970-talet då Milton Friedman grundade uttrycket (Hill, Ainscough, Shank & Manullang 2007). Trots att begreppet existerade på 1980-talet så engagerade sig inte företag i det faktum att deras verksamhet påverkade miljön. Den privata sektorns verksamhet fortsatte att effektiviseras för att kunna nå högre vinst, medan den offentliga sektorn fortsatte att utföra sina tjänster för samhällets välfärd. (Del Bello 2006) Dock har begreppet utvecklats och innebörden av CSR är mer än bara engagemang för miljön, det innefattar även socialt och etiskt ansvar som organisationen väljer att rapportera till sina intressenter (Deegan & Unerman 2006; Solomon & Solomon 2006).

Corporate Social Responsibility, är ett begrepp som med tiden har fått stor medial uppmärksamhet (Van der Laan Smith, Adhikari & Tondkar 2005). Detta mediala beaktande har gjort marknaden mer uppmärksam på att ett företags verksamhet inte enbart påverkas av de finansiella intressenterna av ett företag. Även andra intressenter så som anställda, kunder, underleverantörer med flera, påverkar hur ett företags verksamhet fortlöper. Detta har ställt större krav på företagen och deras förmåga att kunna redogöra för mer än enbart finansiell information. (ibid.)

Den internationella benämningen för redovisning av CSR är ”Corporate Social Disclosure”. En svensk översättning på detta kan vara sociala upplysningar (Blank 2007b).

Sociala upplysningar och finansiell information presenteras i en tredelad redovisning som även kallas ”triple bottom line” (Deegan & Unerman 2006; Del Bello 2006). I takt med att rapporteringen av det sociala ansvaret har ökat så har även företagets användning av den tredelade redovisningen ökat (Deegan & Unerman 2006). Tidigare låg fokus på verksamhetens lönsamhet även kallat ”single bottom line”. Då utvecklingen av det sociala ansvaret ökade lades grunden för den tredelade redovisningen och som sedan dess har blivit större och fått mer utrymme i organisationernas redovisning. (ibid.)

Under vissa omständigheter är sociala upplysningar lagstadgade, exempelvis om en organisation bedriver miljöfarlig verksamhet som regleras av miljöbalken, så har de skyldighet att redovisa detta i sin årsredovisning (Årsredovisningslagen 6:1 § fjärde stycket). EU-kommissionen är förespråkare till att CSR är något som ska lagstadgas. Även FN arbetar för att organisationen ska redovisa mer information beträffande sociala upplysningar och de försöker få en global spridning med hjälp av Agenda 21. FNs Agenda 21 är en miljöplanering om hållbar utveckling i världen. (Commission of the European communities 2006; FN 2004)

EU arbetar även för att organisationerna ska öka informationen till de externa intressenterna. Tidigare var mycket av den information som företaget producerade fokuserat på att enbart tillfredsställa organisationens aktieägare (Commission of the European communities 2006). Idag har verksamhetens intressenter större inflytande på vilken information som företaget redovisar (Del Bello 2006; Wheeler & Elkington 2001).

Wheeler & Elkington (2001) anser att organisationens redovisning av CSR främst förekommer för att tillgodose de externa intressenternas krav. Detta på grund av att en verksamhets intressenter har en mycket viktig inverkan på huruvida företaget fortlevnad kommer att te sig. Det vill säga intressenternas

engagemang har en indirekt påverkan på det finansiella resultatet. (O'Donovan 2002) Försvinner intressenterna inom den privata sektorns verksamhet kan detta leda till konkurs (ibid.). Den offentliga sektorns verksamhet kan dock inte gå i konkurs (Brorström, Haglund & Solli 2005). Trots detta kan ändå medborgarnas krav fungera som ett påtryckningsverktyg på de verksamma politikerna då det är dessa som har det formella ansvaret för den offentliga sektorns verksamhet (Nyman, Nilsson & Rapp 2007; SCB 2007). Enligt Downs (1985) så strävar politikerna efter att bli omvalda och denna chans minskar drastiskt om de inte uppfyller medborgarnas krav.

1.1.1 Kommunala sektorns verksamhet

Sveriges offentliga sektor består bland annat av den kommunala sektorn som i sin tur är indelad i primärkommuner, landsting och regioner samt kommunalförbund (SCB 2007). Den kommunala sektorn består av 290 primärkommuner och dessa kommuner räknas som juridiska personer. Detta innebär bland annat att de kan sluta avtal, ha skulder och fordringar och svara inför domstol med mera. (SCB 2007; Bohlin & Warnling-Nerep 2004)

Kommunens främsta arbete är att ta hand om allmänna angelägenheter som har samband med kommunen och medborgarna. Uppgifterna kan vara både av frivillig- och obligatorisk karaktär. Exempel på uppgifter av frivillig karaktär är att kommunen kan anlägga idrottsplatser och av obligatorisk karaktär att kommunen ska erbjuda kostnadsfri grundskola. (Bohlin & Warnling-Nerep 2004) Andra obligatoriska verksamheter som kommunen bedriver är bland annat hälso- och sjukvård, socialtjänsten och miljöskydd (Brorström et. al 2005).

Målet med den offentliga sektorn, och därmed kommunernas verksamhet, är att de ska tillhandahålla tjänster och service till medborgarna. Tjänsterna som den offentliga sektorn producerar finansieras genom skattemedel och avgifter. Privata sektorns primära mål är att tillhandahålla produkter och tjänster för att kunna driva en vinstmaximerande verksamhet. (Del Bello 2006; Grönlund, Tagesson & Öhman 2005; Finansdepartementet 1994)

	Offentlig verksamhet	Privat verksamhet
Mål	Verksamhet	Pengar
Medel	Pengar	Verksamhet

Figur 1.1 Mål och medel för offentlig respektive privat verksamhet

Källa: Grönlund, Tagesson & Öhman 2005, s. 269

Primärkommunernas verksamhet regleras i Kommunallagen, vilken i princip inte är avsedd att reglera förhållande mellan kommun och enskild individ (Brorström et. al 2005; Häggroth & Peterson 2002). Istället har det utformats speciallagar som exempelvis Socialtjänstlagen, Skollagen samt Hälso- och Sjukvårdslagen vid förhållanden där Kommunallagen ej reglerar (Brorström et. al 2005).

1.2 Problem

Sveriges offentliga sektor berör alla medborgare då utbildning, vård och omsorg är något som alla individer behöver någon gång i sitt liv. Individuell och kollektiv konsumtion är den offentliga sektorns främsta mål. Vinstmaximerande verksamhet inom den offentliga sektorn förekommer sällan och om det förekommer får detta ej ske utan lagstöd. (SCB 2007; Del Bello 2006; Brorström, Eriksson & Haglund 2003; Finansdepartementet 1994)

Enligt Chan (2003) är ett av ändamålen med den offentliga sektorns redovisning att förebygga korruption och bedrägeri inom landet. I ett land utan demokrati kan korruption inom den offentliga sektorn vara mer förekommande

än i ett land som Sverige med en väl fungerande demokrati. Andra ändamål för redovisningen inom den offentliga sektorn kan vara att driva in skatter och andra finansiella aktiviteter. I en väl fungerande offentlig sektor finns det oftast ett väl fungerande budgetsysteem som reglerar dessa aktiviteter. (Chan 2003)

Det finns påtagliga skillnader mellan den privata och den offentliga sektorn. Exempelvis finns det i den privata sektorn ofta en preciserad ägare, och det är denne som, tillsammans med intressenterna, kräver att sociala upplysningar ska lämnas (Deegan & Unerman 2006; Cormier & Gordon 2001; Adams, Hill & Roberts 1998). Inom den offentliga sektorn förekommer det ingen ägare i samma utsträckning som i den privata sektorn. Istället finns många intressenter som på olika sätt har inverkan på den offentliga sektorns verksamhet (Euske 2003; Chan 2003). Dessa är inte minst de medborgare som lever inom landet och är verksamma inom den offentliga sektorn. Till intressenterna hör också lagstiftare, fackliga organisationer och andra som kan påverka den offentliga sektorn (Del Bello 2006).

Ytterligare en skillnad kan vara det faktum att den privata sektorn kan dra nytta av sina sociala upplysningar i den utsträckning att de kan skapa ett monetärt värde för företaget. Med andra ord kan de engagera fler intressenter i företaget om de ger ut rätt sorts sociala upplysningar. Inom den offentliga sektorn förekommer inte samma sorts intressenter och oftast är inte den offentliga sektorns främsta syfte att skapa monetärt värde. (Del Bello 2006) Verksamhetens fokus ligger mer på skapandet av tjänster så som utbildning, vård och omsorg (SCB 2007; Del Bello 2006).

I samband med att företagens mängd av sociala upplysningar har ökat (Hooghiemstra 2000; Patten 1991) har flera studier genomförts för att försöka kartlägga vilka faktorer som berör företagens engagemang till att redovisa sociala upplysningar (Van der Laan Smith et. al 2005; Adams et. al 1998). Adams et. al (1998) har gjort en undersökning där de granskade olika variabler som påverkade organisationernas redogörelse av sociala upplysningar. En av dessa variabler var företagets storlek. De kunde konstatera att företagets storlek har en signifikant betydelse med den information företagen lämnar. Även

Cormier & Gordon (2001) har påvisat att organisationens storlek påverkar de sociala upplysningarna. Har storleken på kommunen någon inverkan på vilka sociala upplysningar de redogör för?

År 1991 infördes redovisningsplikt för primärkommunerna, detta lagstodgades i 1991 års Kommunallag. Kommunallagen har uppdaterats regelbundet och med uppdateringen år 1995 blev den mer preciserad om vad kommunerna skulle redovisa. Från och med 2003 blev det krav på kommunerna att en redogörelse av sjukfrånvaron ska presenteras i förvaltningsberättelsen. (Brorström et. al 2003) En omstrukturering av den kommunala redovisningen gjordes också. I samband med denna uppenbarades vissa skillnader mellan redovisningen i kommuner och den privata sektorn. Skillnaderna visar sig dels i den kommunala redovisningslagen, men även som rekommendationer som *Rådet för kommunal redovisning* ger ut. Ett exempel på den kommunala särarten är hur kommunerna behandlar pensionsförmånerna. Pensionsförmåner som är intjänade före 1998 bör redovisas som ansvarsförbindelse. Pensionsförmåner intjänade efter 1998 redovisas dock som skuld i balansräkningen. Anledning till att detta blir en särart är att det inte redovisas från bokföringsmässiga grunder. (RKR 2000; Cassel 2000)

Syftet med den kommunala redovisningen är att ge kommuninvånarna samt andra intressenter relevant information. Detta ställer stort krav på öppenhet och insyn i den kommunala redovisningen. (Brorström et. al 2003; Falkman 2001; RKR 2000) Även Cormier & Gordon (2001) anser att det är viktigt att den offentliga sektorn fokuserar på att redogöra för relevant information, främst sociala upplysningar.

Som tidigare nämnt så är sociala upplysningar till viss del inte reglerade av lag. Detta är fortfarande frivilligt för organisationerna, vilket även gäller den offentliga sektorn och därmed även kommunerna (Van der Laan Smith et. al 2005). Organisationerna kan riskera att bli bojkottade av de externa intressenterna om de inte åskådliggör att de engagerar sig och tar sitt sociala ansvar (Deegan & Unerman 2006; O'Donovan 2002). Även inom den offentliga sektorn existerar bojkottning, dock är denna annorlunda jämfört med

den privata sektorn. Offentliga sektorn kan inte gå i konkurs som ett företag kan göra genom att mista sina intressenter (Brorström et. al 2003). Dock kan det förutsättas att om offentliga sektorn inte uppfyller intressenternas ställda krav, så kan konsekvenser förekomma, så som minskning av skattemedel och bidrag.

1.3 Syftet

Syftet med denna uppsats är att förklara variationen av sociala upplysningar i svenska kommuners årsredovisningar.

1.4 Kapitelsammanfattning - Inledning

Corporate Social Responsibility (CSR) har funnits en lång tid men har under senare år utvecklats och blivit något som den privata sektorn har engagerat sig mer i. Begreppet CSR innebär organisationens sociala ansvar och redovisningen berör olika områden, vilka är: socialt, etiskt och miljö. Redovisningen av CSR är till viss del frivillig, men det finns också lagstadgade regler inom exempelvis miljö.

Det förekommer frekventa skillnader mellan privat och offentlig sektor, dels hur verksamheten bedrivs och dels hur de redovisar. Syftet med vår uppsats är att förklara variationen av sociala upplysningar i svenska kommuners årsredovisningar.

2. Vetenskaplig metod

I kommande kapitel förklarar vi uppsatsens vetenskapliga metod. Vi kommer att presentera vilken ansats vi har för avsikt att använda samt vilka olika teorier vi kommer att tillämpa.

Syftet med uppsatsen är att med hjälp av ett antal faktorer kunna förklara variationen av sociala upplysningar i svenska kommuners årsredovisningar. Faktorerna vi kommer att använda oss av finns tillgängliga inom de tre områden som CSR innefattar, det vill säga socialt-, etiskt- och miljöansvar (Deegan & Unerman 2006). Tidigare forskning inom liknande område är gjord, men vad vi kan bedöma så har inga liknande studier gjorts på kommuner och vilka sociala upplysningar de redovisar. Den forskning som är gjord tidigare, är oftast inom den privata sektorn, där de bland annat har undersökt vilka sociala upplysningar som börsnoterade företag lämnar (Blank 2007b). Adams et. al (1998) har gjort en studie av sociala upplysningar inom Västeuropeiska företag och vad för variabler som påverkade företagets redogörelse av sociala upplysningar. Secchi (2004) har i sin empiriska undersökning valt att granska ”non-profit” organisationer och sambandet med de sociala upplysningarna. ”Non-profit” organisationer kan liknas vid den offentliga sektorn, då det primära målet inte är att driva en vinstmaximerande verksamhet (Del Bello 2006; Finansdepartementet 1994).

En undersökning som kan vara relevant för vår uppsats är Del Bellos (2006) undersökning där fokuseringen ligger på sociala upplysningar inom den offentliga sektorn. Även Carpenters & Ferozs (2001) undersökning av redovisningsval inom offentliga sektorn kan vara av relevant betydelse i vår uppsats.

Uppsatsen utgår från att se hur verkligheten är, då syftet är att med hjälp av utvalda faktorer förklara variationen av sociala upplysningar i svenska kommuners årsredovisningar. Ett annat sätt som vi skulle kunna utgå ifrån hade

varit att tolka varför ett samband uppstår. En sådan ansats passar inte i vår uppsats eftersom vi har ett förklarande syfte. (Saunders et. al 2003)

Ansatsen i uppsatsen är deduktiv eftersom vi kommer att utgå från redan befintliga teorier. Utifrån dessa teorier utformas olika hypoteser som vi sedan kommer att analysera med hjälp av den empiriska information som vi tillhandahåller. (Saunders et. al 2003) Den deduktiva ansatsen beror på det förklarande syfte som vi har.

En annan orsak till att det är en deduktiv ansats är att de redan existerande studier som har genomförts inom området sociala upplysningarna, har applicerat teorier som intressentteorin, legitimitetsteorin och institutionell teori (Blank 2007b; Deegan & Unerman 2006; O'Donovan 2002; Deegan, Rankin & Tobin 2002; Carpenter & Feroz 2001). Enligt Deegan & Unerman (2006) så går dessa tre teorier under namnet systemorienterade teorier.

Legitimitetsteorin och intressentteorin används ofta i samband med forskning som berör företaget och deras redovisning av sociala upplysningar (Deegan & Unerman 2006). Användningen av institutionell teori är vanligt förekommande inom forskning som berör den offentliga sektorn (Collin, Tagesson, Andersson, Cato & Hansson 2004; Carpenter & Feroz 2001). Anledningen till att vi inte kommer att använda oss av Positive Accounting Theory, är att enligt Milne (2002) så har tidigare undersökningar som är genomförda inom området sociala upplysningar och Positive Accounting Theory misslyckats. Milne (2002) anser att de undersökningar som är gjorda har i väldigt liten utsträckning kunnat appliceras på Positive Accounting Theories teser om varför organisationerna använder sig av sociala upplysningar. Ingen konkret förklaring om varför organisationen och dess ledning redovisar sociala upplysningar har kunnat presenteras (ibid.).

2.1 Kapitelsammanfattning - Vetenskaplig metod

Syftet med uppsatsen är att förklara variationen av sociala upplysningar i svenska kommuners årsredovisningar. Uppsatsen utgår från en deduktiv ansats och detta beror på att vi har ett förklarande syfte samt att vi använder redan antagna teorier. Vi kommer att använda oss av de systemorienterade teorierna, det vill säga intressentteorin, legitimitetsteorin och institutionell teori.

3. Teori

I detta kapitel kommer vi mer ingående att presentera CSRs tre olika områden: socialt, etik och miljö. Vi kommer även förtydliga de olika teorierna som vi har valt att tillämpa. I kapitlet presenterar vi dessutom våra hypoteser.

3.1 Sociala upplysningar

Intresset för sociala upplysningar har ökat de senaste åren och därmed har företagen mer aktivt arbetat med att redogöra för denna typ av information i sina redovisningar (Hill et. al 2007). Vilket vi tidigare nämnt, är CSR indelat i tre olika områden som innefattar socialt-, etiskt- och miljöansvar (Deegan & Unerman 2006). Dessa områden berör verksamhetens helhet och redovisning, socialt ansvar berör organisationens engagemang för sina medarbetare. Det etiska ansvaret omfattar organisationens arbete med de interna och externa intressenterna exempelvis relation till leverantörer och kunder. Verksamhetens redovisning inom miljön kan innefatta verksamhetens aktiva arbete för miljön. (ibid.)

Redan konstaterade skillnader finns mellan den privata och offentliga sektorn, så som ägarförhållande, vinstsyftet men framförallt skillnaderna mellan sektorernas redovisning (Del Bello 2006; Brorström et. al 2005; Cassel 2000). Enligt Håkansson (2005) antas kommunerna ha en central roll för skapandet av ett hållbart samhälle. Då kan det finnas förväntningar om att kommunerna ska föregå med gott exempel och arbeta aktivt med att redovisa sociala upplysningar.

3.2 Systemorienterade teorier

Inom forskning av de sociala upplysningarna förekommer det oftast en frekvent användning av de systemorienterade teorierna, detta innefattar bland annat legitimitetsteorin och intressentteorin.

Enligt Deegan & Unerman (2006) så utgår legitimitetsteorin ifrån att det existerar ett "socialt kontrakt" mellan intressenterna och organisationerna. Detta innebär att företagets ledning anpassar sig till samhällets förväntningar och krav (Wilmshurst & Frost 2000). Företagen kan använda de sociala upplysningarna de redovisar, till att framstå som legitima på marknaden (Deegan & Unerman 2006). Sker det en förändring inom en organisations verksamhet så måste denna förändring redovisas tillsammans med de sociala upplysningarna, så att intressenterna kan bedöma om företaget fortfarande anses legitimt (O'Donovan 2002). Beroende på om organisationen ska uppnå eller bibehålla sin legitimitet, presenterar verksamheten olika omfattningar av sociala upplysningar. Företagets legitimitet är inget som är permanent, utan de måste ständigt se till så att verksamhetens tjänster är efterfrågade, för efterfrågas deras tjänster så anser intressenterna att de uppfyller kravet på legitimitet (Patten 1991). Legitimitetsteorin och intressentteorin är likartade teorier, då båda fokuserar på ledningens olika strategier för att framgå som legitima ur samhällets perspektiv (O'Donovan 2002).

Intressentteorin utgår från intressenternas direkta inverkan på ledningens beslut angående de aktiviteter och sociala upplysningar som presenteras (O'Donovan 2002; Roberts 1992). Till skillnad från legitimitetsteorin så inriktar sig intressentteorin på de olika intressentgrupperna som existerar i samhället (Deegan & Unerman 2006). Dessa intressentgrupper som påverkar företagen är verksamma inom olika grupper, så som kreditmarknaden, ägare, leverantörer, kunder och offentliga sektorn (Roberts 1992). Val och beslut som politikerna tar inom den offentliga sektorn, påverkas oftast av dessa intressentgrupper (Carpenter & Feroz 2001).

Enligt Clarkson (1995) så existerar en primär intressentgrupp. Denna primära intressentgrupp är de intressenter som har störst inverkan på företagets fortlevnad. De intressenter som ingår i denna grupp är bland annat ovan nämnda, kreditmarknaden, ägare, leverantörer, kunder och offentliga sektorn (Deegan & Unerman 2006; Clarkson 1995). Om någon av dem som ingår i den primära intressentgruppen skulle uttrycka sitt missnöje eller dra sig tillbaka från att vara en intressent av företaget, skulle detta medföra konsekvenser för

organisationen och dess verksamhet. Intressentens missnöje skulle kunna skada företagets rykte. (Clarkson 1995) Intressentgruppernas gemensamma syfte är att påverka företagets agerande. De har dock olika styrningsmetoder och olika mål som de vill att företagen ska uppnå. (Deegan & Unerman 2006) Företagets fortlevnad beror på ledningens förmåga att kunna skapa värde och tillfredställelse för de intressenter som tillhör den primära intressentgruppen (Clarkson 1995).

Förutom dessa två teorier har vi även valt att applicera institutionell teori. Användningen av institutionell teori är vanligt förekommande inom forskning som berör den offentliga sektorn (Collin et. al 2004; Carpenter & Feroz 2001). Institutionell teori har utvecklats sedan slutet av 1970-talet av många olika forskare, så som DiMaggio & Powell (1983) och Zucker (1987). Teorin utgår från att förklara hur olika mekanismer påverkar företagets redovisningsval (Deegan & Unerman 2006). Forskare som har genomfört undersökningar på organisationers rapportering använder sig ofta av institutionell teori, som ett komplement till intressentteorin och legitimitetsteorin. Detta för att skapa sig en förståelse för organisationernas reaktioner till institutionella påtryckningar och förväntningar. (ibid.) DiMaggio & Powell (1983) lyfter fram, att inom institutionell teori förekommer det tre mekanismer: tvång, imitation och normativ. Dessa tre mekanismer förekommer som påtryckningsverktyg från den externa omgivningen (DiMaggio & Powell 1983). Institutionella teorins mekanismer kan vara förklarande verktyg till de val som den offentliga sektorn beslutar, inte minst de redovisningsval de tar (Carpenter & Feroz 2001).

3.3 Hypoteser

Storlek

Storlek är en vanligt förekommande variabel i undersökningar som berör området sociala upplysningar (Cormier & Gordon 2001; Adams et. al 1998; Roberts 1992; Patten 1991). Variabeln förekommer även i undersökningar som förklarar kommuners redovisningsval (Falkman & Tagesson 2006; Collin et. al 2004). Undersökningar visar att större organisationer oftare presenterar fler sociala upplysningar än vad mindre verksamheter gör. Detta på grund av

hårdare granskning från normativa och politiska grupper i samhället. (Falkman & Tagesson 2006; Patten 1991) Stora kommuner kan i större utsträckning påverkas av de normativa mekanismerna, då det kan förekomma tillräckligt många ekonomer inom en stor kommun för att utgöra en professionell grupp (Falkman & Tagesson 2006).

Även de sakkunniga kan påverka de redovisningsval som förekommer inom kommunen och eventuellt indirekt påverka de sociala upplysningar som presenteras. Enligt tidigare studier gjorda av Collin et. al (2004), har det förekommit att små kommuner är mer benägna att imitera andra kommuners redovisningsval för att framstå som legitima. Detta tankesätt kan appliceras på argument om att små kommuner imiterar stora kommuners redogörelse av sociala upplysningar.

Stora organisationer har generellt sätt en större grupp externa intressenter som kan skapa påtryckningar på organisationen att redogöra för fler sociala upplysningar, detta för att organisationen ska framstå som legitim. Extern påtryckning på den offentliga sektorn utförs av intressenter så som skattebetalare, tillsatta politiker och regeringen.

Enligt Adams et. al (1998) så är det vanligt förekommande att stora organisationer ofta producerar större mängd sociala upplysningar för att undvika eventuella regleringar. I en kommun kan påtryckningar från styrande politiker frambringa ett visst redovisningsval för att undgå eventuella sanktioner, så som minskade bidrag och andra förmåner (Adams et. al 1998).

H1: Storleken på kommunen har positivt samband med vilka sociala upplysningar som redovisas.

Skattesats

Skattesatsen kan vara en intressant variabel att undersöka för att se om den har någon inverkan på de sociala upplysningar som presenteras. Kommunernas finansiering sker på olika sätt, men största delen av deras intäkter består av skattemedel som betalas av medborgarna (Häggroth & Peterson 2002).

Under de senaste fem åren har skatten höjts i ett flertal kommuner. De kraftigaste skattehöjningarna har genomförts i Norrland, generellt i glesbygden. Lägst kommunalskatt påträffas i kommuner som ligger i Stockholms och Skånes län. (Arena för tillväxt 2007) Skattesatsens storlek kan bero på att kommuner som är närliggande till storstadskommuner inte är i behov av att använda resurser till ändamål som existerar i storstadskommunen, exempelvis badhus, teater, biograf med mera. Därför kan de hålla en lägre skattesats. En annan anledning till låg skattesats kan vara att politikerna i kommunen är förespråkare av en låg skattesats. Andra kommuner som har annan politisk majoritet kan ha andra prioriterade mål.

Politikerna har makten att bestämma nivån på skattesatsen, därmed bestämmer de indirekt medborgarnas disponibla inkomst (Zimmerman 1977). Den låga skattesatsen kan få fler intressenter att bosätta sig inom kommunen, eftersom medborgarna kan uppfatta den låga skattesatsen som en legitim handling av kommunen och makthavande politiker. I takt med att befolkningen ökar kan det bli större press på kommunen att redovisa mer sociala upplysningar.

H2: Kommunens skattesats har negativt samband med vilka sociala upplysningar som redovisas.

Kommunkategori

En variabel som kan ha inverkan på de sociala upplysningarna är var i Sverige som kommunen har sin placering. Ur ett geografiskt perspektiv består kommunen av ett avgränsat område, som sannolikt omfattar både tätorter och landsbygd. På samma sätt som strukturen i kommunerna kan liknas vid varandra, så är vissa kommunkategorier mer attraktiva än andra. (Arena för tillväxt 2006) En faktor som ger uttryck åt kommunen och dess identitet kan vara befolkningsstorleken. Befolkningsminskning inom kommuner är vanligt förekommande i Norrland, detta på grund av utflyttning från glesbygden till större städer (Arena för tillväxt 2006). Blank (2007a) argumenterar att kommuner som lider av stor befolkningsminskning kan ha ett samband med sämre ekonomi, detta på grund av minskat skatteunderlag. Vid en sämre

ekonomi kan politikernas första prioritering vara att stabilisera ekonomin och därmed blir redovisningen av sociala upplysningar eftersatt.

Konkurrensen bland revisionsbyråerna kan vara mindre i glesbygden och detta kan påverka den normativa påtryckningen från revisorerna att redovisa sociala upplysningar. Revisionsbyråer kan även arbeta från olika utgångspunkter när de granskar årsredovisningar. I större kommuner som har en mer central placering, nära storstäder, behöver revisionsbyråerna utmärka sig för att bli efterfrågade av kommunerna. Därför kan påtryckningen vara större på kommunen att redovisa tilläggsinformation så som sociala upplysningar. Enligt studier (Collin et. al 2004) som är gjorda på kommuner som är centralt belägna och deras redovisningsval, är ett argument att externa intressenters påtryckningar är större i en centralt belägen kommun och deras efterfrågan på tilläggsinformation är mer omfattande. Detta kan medföra att kommunens redovisningsval påverkas av intressenternas krav på redogörelse av sociala upplysningar.

H3: Kommunkategorin har ett samband med vilka sociala upplysningar som redovisas.

Skattekraft

Stora skillnader förekommer i kommunernas skatteunderlag. Skatteunderlaget består av medborgarnas beskattningsbara inkomster (Blank 2007a; Arena för tillväxt 2006; Berggren & Tingvall 2005). Kommunens skattekraft framkommer genom att dividera skatteunderlaget med antalet invånare i kommunen. Kommuner som innehar låg skattekraft förekommer i hela landet och utgörs oftast av mindre kommuner på landsbygden. Skillnader i skattekraften mellan kommunerna regleras med hjälp av utjämningsystemet. Detta för att kommunerna ska få lika möjligheter att tillgodose medborgarnas behov av kommunal service oavsett medborgarnas inkomster och andra strukturella förhållande. (Arena för tillväxt 2006) Utjämnningen sker genom att de kommuner som har en skattekraft som understiger medelskattekraften erhåller ett bidrag från staten, medan de kommuner som överstiger riksgenomsnittet får betala en avgift till staten (Häggroth & Peterson 2002). De

kommuner som erhåller stora mängder bidrag kan utsättas för större bevakning av stat och politiker (Blank 2007a). Bevakningen som kommunerna utsätts för kan framstå som ett institutionellt hot (DiMaggio & Powell 1983). Detta kan medföra att kommunen redogör för sociala upplysningar för att anses som trovärdiga ur intressenternas ögon.

H4: Kommunens skattekraft har negativt samband med vilka sociala upplysningar som redovisas.

Politisk majoritet

Idag intar den politiska majoriteten i högre grad ordförandeposterna än tidigare. Konkurrensen mellan politikerna har ökat, varje politiker vill bli omvald/nyvald när det vart fjärde år är val. (Häggroth & Peterson 2002) Enligt Downs (1985) och Zimmerman (1977) är en politikers främsta syfte att bli vald av medborgarna. För att öka en politikers chans till att medborgarna ska välja denne, så är det viktigt att politikern uppfattas som legitim och tillfredsställer medborgarnas behov (Häggroth & Peterson 2002; Downs 1985). Varje parti har vissa frågor som de prioriterar i högre grad än andra. I och med detta så kan väljarnas val av politiker ha påverkan på vad för frågor som kommer att bli prioriterade i kommunen. Således påverkar den politiska majoriteten de sociala upplysningar som redovisas av kommunen. Ett exempel är en kommun vars politiska majoritet består av Miljöpartiet, vilket kan förväntas arbeta mer för miljön än ett annat parti.

H5: Kommunens politiska majoritet har samband med vilka sociala upplysningar som redovisas.

Kommunens ekonomi

En kommuns ekonomi ska uppfylla Kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning. Vad god ekonomisk hushållning innebär kan vara förhållandevis tvetydigt, men en vägledning kan vara det balanskrav som finns för kommunerna (Brorström et. al 2003; Häggroth & Peterson 2002; RKR 2000). Balanskravet innebär att det ska förekomma balans mellan kommunens

inkomster och utgifter på lång sikt. En anledning till att balanskravet finns, är för att förhindra en urgröpning av kommunens kapital. (RKR 2000)

Om kommunen kan garantera intressenterna en god ekonomi på lång sikt, kan detta skapa en bestående trygghet hos intressenterna och kommunen kan därmed anses leva upp till intressenternas krav om legitimitet. Framgår kommunens ekonomi som svag flera år i rad, så kan detta påverka de primära intressenterna, det vill säga medborgarna i kommunen. (O'Donovan 2002; Roberts 1992) Medborgarnas missnöje kan skada kommunens rykte och framstå som ett institutionellt hot för kommunen. Hotet från medborgarna kan utgöra en påtryckning för kommunerna att redovisa tilläggsinformation för att förbättra sitt rykte. (DiMaggio & Powell 1983)

Vid återkommande dålig ekonomi i en kommun, kan detta innebära hårdare granskning av kommunens redovisning. Detta medför att den normativa påtryckningen kan bli större än i en kommun med god ekonomi. Den hårda granskningen kan ge upphov till att kommunerna känner sig manade till att redovisa sociala upplysningar i större mängd.

H6a: Kommunens ekonomi har negativt samband med vilka sociala upplysningar som redovisas.

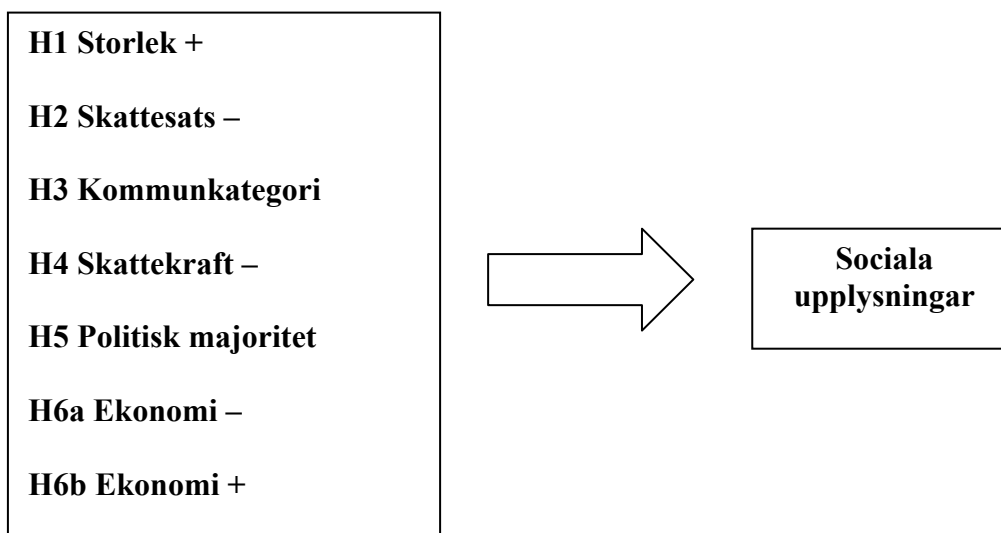
Ur ett annat perspektiv kan en kommun med god ekonomi ha råd att redovisa fler sociala upplysningar, detta på grund av att fokuseringen inte enbart är på kommunens finansiella ställning.

H6b: Kommunens ekonomi har positivt samband med vilka sociala upplysningar som redovisas.

3.4 Kapitelsammanfattning – Teori

CSR är indelat i tre olika områdena som innefattar socialt-, etiskt- och miljöansvar. De olika områdena berör olika delar av en organisations verksamhet. Inom forskning av sociala upplysningar så används ofta systemorienterade teorier, så som legitimitetsteori och intressentteori. De båda teorierna utgår från att det är intressenterna som påverkar organisationen och deras agerande. Institutionell teori kompletterar de övriga två teorierna och den används ofta inom forskning som berör den offentliga sektorn. Institutionell teori lyfter fram påtryckningsverktyg som den externa omgivningen använder sig av för att påverka organisationens redovisningsval.

3.4.1 Hypotes sammanfattning

Figur 3.1 Sammanfattning av hypoteserna och vilken riktning de har.

4. Empirisk metod

I kapitlet redogör vi för datainsamlingsmetoden samt materialets validitet och reliabilitet. Vi kommer även presentera vår operationalisering.

4.1 Datainsamling

Syftet med vår uppsats är att förklara variationen av sociala upplysningar i svenska kommuners årsredovisningar. Detta sker genom en dokumentstudie där vi använder oss av sekundärdata i form av årsredovisningar (Saunders et. al 2003).

Årsredovisningen är en viktig informationskälla som förmedlar organisationernas, i vårt fall kommunernas, information till intressenterna. Enligt Campbell, Craven & Shrives (2003) är det oftast årsredovisningen som används för rapportering av sociala upplysningar. Enligt Blanks (2007b) studie så använde alla företagen årsredovisningen som en kommunikationskanal till att förmedla sociala upplysningar. I vår undersökning kommer vi att utgå från kommunernas senaste tillgängliga årsredovisning, det vill säga för år 2006, för att utläsa vilka sociala upplysningar de redogör för.

Internet är idag en lättillgänglig kommunikationskälla som vi kommer att använda oss av i vårt arbete för att söka upp kommunernas årsredovisningar på respektive kommuns hemsida. Tillgången till kommunernas hemsidor fick vi genom hemsidan www.sverige.se. De kommuner vars årsredovisningar vi inte kunde finna på hemsidan har vi personligen ringt och istället bett dem skicka ett exemplar till oss.

Ett alternativ till vår dokumentstudie är att utföra en survey undersökning eller intervjuer (Saunders et. al 2003). Intervjuer är inget alternativ då detta är alldeles för resurs- och tidskrävande i och med vår tidsbegränsning. En survey undersökning hade kunnat vara ett komplement till vår dokumentstudie. Enbart med en survey undersökning hade vi inte kunnat erhålla den mängd data som

vi önskar på grund av eventuellt ökat bortfall. Vi är i behov av den kvantitativa informationen som bäst kan nås genom kommunernas årsredovisning.

Vi har använt oss av källor så som Kommundatabasen och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), där vi har hämtat information om kommunkategorin, politisk majoritet, skattesatsen, skattekraften, soliditeten och resultat före extraordinära poster per invånare. Dessa oberoende faktorer är uppgifter som gäller för år 2006. SKL är en välkänd och använd källa och kan därför betraktas som relativt säker. Kommundatabasen är en hemsida som tillhandahåller nyckeltal för Sveriges Kommuner och Landsting. Hemsidan bygger på förslag från Statens Offentliga Utredningar och kan därför bedömas som en reliabel informationskälla. Dock ska det observeras att de uppgifter som dessa källor tillhandahåller, kan vara felaktiga på grund av andra omständigheter. Falkman & Tagesson (2006) framhåller i sin undersökning att kommunerna inte alltid följer den lagstiftning och de redovisningsnormer som existerar. Detta påverkar i sin tur de uppgifter som Kommundatabasen och SKL presenterar.

Bortfall inom en undersökning är ett hot mot validiteten. Vårt bortfall har reducerats till noll i och med att vi har ringt de kommuner som inte tillhandahåller årsredovisningarna på sina hemsidor och fått vårt material på detta sätt. Vi har även utformat en checklista (se bilaga 1) som ska vara till hjälp vid vår granskning av årsredovisningarna. Denna checklista kan hjälpa oss att öka validiteten eftersom vi utesluter information som ej ska vara med i vår undersökning. Vi har även försökt att öka validiteten genom att gemensamt granska de tio första årsredovisningarna, detta för att bedöma redovisningen på lika sätt. Vid eventuella osäkra fall har vi gemensamt diskuterat hur årsredovisningen ska bedömas. Fokuseringen i undersökningen ligger på vad kommunen redovisat och därför har kommunen redovisat om sociala upplysningar eller ej, oberoende av mängden.

Vi kommer att undersöka alla 290 primärkommuner som finns i Sverige, detta utgör en totalundersökning. Ett alternativ till totalundersökningen hade varit att

göra ett urval, men antalet primärkommuner är relativt begränsat så de kan utan svårigheter ingå i en totalundersökning.

4.2 Operationalisering

4.2.1 Beroende faktor

Sociala upplysningar

Beroende faktorn i vår uppsats är sociala upplysningar. Det är dessa vi kommer att granska i kommunernas årsredovisningar. Till hjälp kommer vi att använda oss av en omarbetad variant av den checklista som förekommer i Blanks (2007b) undersökning som handlar om det sociala ansvaret inom börsnoterade företag. Checklistan är indelad i tre olika områden: medarbetare, etik och miljö. Denna indelning har förekommit i tidigare studier, bland annat i Adams et. al (1998) undersökning av sociala upplysningar inom västeuropeiska företag, samt av Blank (2007b).

4.2.2 Oberoende faktorer

Storlek

Vanligt förekommande mått vid undersökning av variabeln storlek är omsättning och även antalet anställda (Ljungdahl 1999; Adams et. al 1998). Resultaträkningen är den primära rapporten för kommunerna, då denna ligger till grund för kommunens budget. Därav kommer vi att använda omsättningen när vi mäter kommunens storlek. En annan anledning till att vi kommer använda omsättning som storleksmått, är på grund av att en kommuns verksamhet är som tidigare nämnt inte baserad på vinstmaximering utan deras primära mål är att tillhandahålla tjänster till samhället. Uppgifterna om kommunernas omsättningar kommer att hämtas från årsredovisningarna.

Skattesats

Sveriges primärkommuner har ett självbestämmande av vad den kommunala skattesatsen ska vara (SCB 2007). Den kommunala inkomstskattesatsen har förekommit som variabel i tidigare studier där de har undersökt revisionskostnaden inom Norges och Finlands offentliga sektor (Johnsen,

Meklin, Oulasvirta & Vakkuri 2004). Även vi kommer att använda oss av kommunernas inkomstskattesats. Dessa uppgifter hämtar vi från Kommundatabasen.

Kommunkategori

Kommunkategorin innefattar var i landet kommunen har sin placering. En kommungruppsindelning som har förekommit i tidigare undersökningar (se Blank 2007a) är den som finns tillgänglig på Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) hemsida. Denna uppdelning förekommer ofta vid analyser, jämförelser och redovisning som SKL utför. På grund av att SKLs indelning är vanligt förekommande, kommer även vi använda oss av denna. Indelningen består av nio olika huvudgrupper vilka är: *Storstäder, Större städer, Förortskommuner, Pendlingskommuner, Glesbygdskommuner, Varuproducerandekommuner, Övriga kommuner, över 25 000 invånare, Övriga kommuner, 12 500-25 000 invånare* och *Övriga kommuner, mindre än 12 500 invånare*.

Skattekraft

Skatteunderlaget ligger till grund för skattekraften, det vill säga kommuninvånarnas beskattningsbara inkomst dividerat på antalet invånare. Med hjälp av utjämningsystemet kan kommunerna skapa samma förutsättningar för alla medborgare genom att erbjuda likvärdig service och standard. (Häggroth & Peterson 2002) Vi kommer att använda oss av skattekraften som en oberoende faktor, eftersom vi anser att en kommuns ekonomi kan ha en väsentlig betydelse för hur innebörden av den institutionella påtryckningen påverkar redovisningsvalen. Uppgifterna hämtas från Kommundatabasen.

Politisk majoritet

Enligt tidigare studier har det kunnat påvisas att i kommuner med tjänstemän och/eller politiker med intresse för miljö, har miljöarbetet varit framgångsrikt (Håkansson 2005). Vi är intresserade av att se om det finns något signifikant samband mellan den politiska majoriteten och de sociala upplysningar som redovisas. Vi kommer att använda oss av uppgifter från SKL om hur den

politiska majoriteten ser ut i varje kommun. SKL använder sig av en indelning som är uppdelad i vänsterstyre, borgerligt styre och blocköverskridande majoritet.

Kommunens ekonomi

En verksamhets ekonomi är en variabel som har förekommit i tidigare studier för att undersöka om det existerar något signifikant samband mellan sociala upplysningar och verksamhetens lönsamhet (Ljungdahl 1999; Patten 1991). Kommunens ekonomi kan vara en intressant variabel att tillämpa för att se om det har någon inverkan på de sociala upplysningar som redovisas. Vi kommer att använda oss av två olika lönsamhetsmått, så som kommunens soliditet och kommunens resultat före extraordinära poster per invånare, när vi mäter kommunens ekonomi. Fokuseringen på dessa två nyckeltal är inte för att avgöra om kommunen är vinstmaximerande, utan för att se om kommunens ekonomi är tillräckligt stabil för att utföra service och tjänster som förväntas. Användning av två lönsamhetsmått kan ge upphov till ökad validitet. Lönsamhetsmått har vi hämtat från Kommundatabasen.

4.3 Kapitelsammanfattning – Empirisk metod

För att på bästa sätt uppfylla vårt syfte så har vi använt oss av en dokumentstudie. Vi kommer att granska alla Sveriges kommuners årsredovisningar, vilka uppgår till 290 stycken. När vi analyserar årsredovisningarna tar vi hjälp av en checklista, som är indelad i medarbetare, etik och miljö.

Vår beroende faktor är sociala upplysningar och oberoende faktorerna är: storlek, skattesats, kommunkategori, skattekraft, politisk majoritet och kommunens ekonomi.

5. Analys

I kapitlet analys presenteras de olika analytiska tester vi genomfört på våra hypoteser. Vi har använt oss av bivariata och multivariata analyser, vilka redovisas i olika tabeller.

Analysen kommer att utföras med hjälp av bivariata och multivariata tester. I analysen har vissa oberoende variabler logaritmerats, detta för att få en normalfördelning och kunna få fram vilken riktning koefficienten har (Falkman & Tagesson 2006; Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen 2003). Till att börja med har beskrivande tester tagits fram för den beroende och de oberoende variablerna (*Tabell 1-2*). Hypoteserna prövas sedan i ett bivariata test (*Tabell 3*) och slutligen genomförs multivariata tester (*Tabell 4-8*). Analysen kommer att bygga på data som är insamlad via dokumentstudien.

Tabell 1. Redovisning av sociala upplysningar

Upplysningar	Kommuner	Antal möjliga	Min	Max	Medel	Standardavvikelse
Medarbetare	290	7	0	7	4,155	1,197
Etik	290	7	1	4	1,869	0,663
Miljö	290	8	0	8	3,562	1,911
Total	290	22	4	17	9,586	2,595

Tabell 1 visar på sociala upplysningar som kommunerna redovisar inom de tre områdena medarbetare, etik och miljö. Enligt checklistan (se bilaga 1) som är använd i undersökningen kan en kommun totalt redovisa 22 uppgifter, varav 7 uppgifter inom området medarbetare, 7 uppgifter inom området etik och 8 uppgifter inom området miljö. Tabellen visar att det finns kommuner som redovisat alla uppgifter inom områdena miljö och medarbetare. Det går även att avläsa att det finns kommuner som inte redovisat något inom områdena medarbetare och miljö. Medelvärdet för kommunernas totala redovisning av sociala upplysningar är 9,586 variabler. Av medelvärdet går det även att avläsa att det är området medarbetare som kommunerna redovisar mest om. De kommuner som redovisar mest respektive minst sociala upplysningar har

redovisat 4 respektive 17 variabler. I tabellen kan observeras att 290 kommuner är med i studien och där med finns inget bortfall.

Tabell 2. Kvantitativa oberoende variabler

Oberoende variabler	Min	Max	Medel	Standardavvikelse
Omsättning ¹	34833	8424000	363093	704526
Skattesats	17,58	33,25	21,47	1,28
Skattekraft	114824	257345	138805	15953
Soliditet	-26	87	52,50	19,79
Resultat ²	-484	4976	1379,12	899,89

1. tkr

2. Resultat före extraordinära poster per invånare

Tabell 2 visar de kvantitativa oberoende variablerna. Det förekommer förhållandevis stora variationer mellan minsta och största värdet, gällande de olika variablerna. I tabellen kan det observeras att omsättningen har stor variation mellan den kommunen med lägst (34 833) och högst (8 424 000) omsättning.

5.1 Bivariat analys

Tester som har använts i den bivariata analysen är Pearson korrelation och OneWay ANOVA (Tabell 3). OneWay ANOVA har använts för att kunna genomföra en variansanalys då variabeln har fler än två grupperingar (Djurfeldt et. al 2003).

Tabell 3. Hypotesprövning – sociala upplysningar

Förklarande variabel	Test	Medarbetare	Etik	Miljö	Total
H1 Omsättning	Pearson korrelation Sig. (2-sidig)	0,159** 0,007	0,065 0,267	0,239** 0,000	0,266** 0,000
H2 Skattesats	Pearson korrelation Sig. (2-sidig)	0,053 0,372	-0,004 0,945	-0,033 0,579	-0,001 0,988
H3 Kommunkategori	OneWay ANOVA	0,001**	0,009**	0,000**	0,000**
H4 Skattekraft	Pearson korrelation Sig. (2-sidig)	0,067 0,253	0,064 0,278	0,166** 0,005	0,170** 0,004
H5 Politisk majoritet	OneWay ANOVA	0,212	0,129	0,018*	0,005**
H6 Soliditet	Pearson korrelation Sig. (2-sidig)	0,095 0,107	0,070 0,237	0,084 0,153	0,123* 0,036
H6 Resultat	Pearson korrelation Sig. (2-sidig)	0,120* 0,041	-0,016 0,790	0,001 0,981	0,052 0,373

* Signifikant på 0,05 nivå

** Signifikant på 0,01 nivå

Tabell 3 visar resultat på Pearson korrelationstest och OneWay ANOVA-test. Analysen är uppdelad i beroende och oberoende variabler. Analysen visar variablernas signifikansvärde (Sig.) och koefficientens riktning.

Analysen visar på ett signifikant samband mellan kommunens storlek och vad de redovisar inom medarbetare, miljö och totala upplysningar. Starkast samband finns mellan omsättning och vad kommunerna redovisat om miljö och totala upplysningar. Riktningen på alla de tre beroende variablerna framhåller att det existerar ett positivt samband mellan dem. Detta betyder att ju större en kommun är ju mer sociala upplysningar redovisar de. Vilket gör att Hypotes 1 ej falsifieras.

Kommunens skattesats har inget signifikant samband med vilka sociala upplysningar som redovisas. Detta innebär att Hypotes 2 måste förkastas.

ANOVA-testet för kommunkategorin framhåller att det finns ett signifikant samband mellan var en kommun är belägen och de sociala upplysningar kommunen redovisar. Sambandet påvisar att hypotes 3 ej förkastas.

Variabeln kommunkategori är indelad i nio olika grupper. Med hjälp av ett post hoc-test (Scheffés-test) så kan vi upptäcka var det finns signifikanta samband mellan de olika kommunkategorierna (Djurfeldt et. al 2003). Dessa signifikanta samband indikerar på att det existerar olikheter i de sociala upplysningar som redovisas inom de olika kommunkategorierna. Inom området medarbetare fanns det signifikant samband mellan *Övriga kommuner, mindre än 12 500 invånare* och *Större städer*, medelvärdet visade att det var *Större städer* som redovisade störst mängd upplysningar. Området etik påvisade att det fanns signifikant samband mellan *Övriga kommuner, över 25 000 invånare* och *Övriga kommuner, mindre än 12 500 invånare*. Här går det att avläsa att det är *Övriga kommuner, över 25 000 invånare* som redovisade flest upplysningar. Det förekom flest signifikanta samband inom området miljö. Kategorin *Förortskommuner* visade på signifikanta samband i förhållande till *Övriga kommuner, mindre än 12 500 invånare* och *Pendlingskommuner*. Av medelvärdet gick det avläsa att *Förortskommuner* redovisar mest sociala upplysningar om miljö i båda fallen. Området *Större städer* framhöll signifikanta samband relaterat till *Övriga kommuner, mindre än 12 500 invånare* och *Pendlingskommuner*, där *Större städer* redovisar mest i båda fallen. *Övriga kommuner, över 25 000 invånare* visar på signifikanta samband i förhållande till *Pendlingskommuner* och *Övriga kommuner, mindre än 12 500 invånare*. Med hjälp av medelvärdet kunde vi avläsa att *Övriga kommuner, över 25 000 invånare* redovisar generellt flest upplysningar.

En kommuns skattekraft och sociala upplysningar inom miljö uppvisar ett signifikant samband. Totala redovisningar av sociala upplysningar påvisar också ett samband med skattekraften. Riktningen på de signifikanta variablerna visar på ett positivt samband och detta innebär att ju högre skattekraft en

kommun har ju fler sociala upplysningar redovisar kommunen. Detta medför att Hypotes 4 förkastas.

ANOVA-testet för politisk majoritet påvisade att det existerar ett signifikant samband mellan de sociala upplysningar som redovisas inom området miljö och vilken politisk majoritet kommunen har. Även den totala redovisningen av sociala upplysningar påvisar att en signifikant relation förekommer. Detta innebär att Hypotes 5 ej falsifieras och att en kommuns politiska majoritet påverkar de sociala upplysningar kommunen redovisar.

Analysen visar att det förekommer dels ett signifikant samband och dels en positiv riktning mellan soliditet och totala upplysningar. Detta innebär att Hypotes 6b ej förkastas, det vill säga att kommunens ekonomi har ett positivt samband med de sociala upplysningar kommunen redovisar. Att Hypotes 6b ej förkastas medför att Hypotes 6a förkastas.

Resultatet före extraordinära poster per invånare i förhållande till vilka sociala upplysningar som är redovisade om medarbetare visar ett signifikant samband och en positiv riktning. Detta betyder att Hypotes 6b inte kan förkastas. Detta innebär att ju bättre lönsamhet kommunen har ju mer sociala upplysningar redovisas.

5.2 Multivariat analys

Vi har tidigare testat hypoteser med bivariata analyser, men för att få fram ytterligare underlag till hypoteserna så har vi utfört multivariata analyser (*Tabell 4-8*). Inledningsvis testades de oberoende variablerna i en korrelationsmatris (*Tabell 4*) för att avgöra om det förkom multikolliniaritet.

Korrelationsmatrisen påvisar att flertalet av de oberoende variablerna har ett signifikant samband med beroendevariabeln. Av korrelationsmatrisen kan vi även avläsa att det förekommer multikolliniaritet mellan flera av oberoende variablerna. Särskilt starka samband finns mellan kommunkategorin *Förortskommuner* och skattekraft, detta på grund av att dessa kommuner befolkas oftast av höginkomsttagare. Både omsättning och kommunkategorin påverkar flertalet variabler. Därav har vi valt att exkludera omsättning (*Modell 2*) och kommunkategorin (*Modell 3*) i de multipla regressionerna. Tillsammans med kommunkategorin exkluderade vi även politisk majoritet för att få en renodlad rapport utan dummyvariabler. *Större städer* och *Blocköverskridande majoritet*, används som referenskategori och utesluts därmed i de olika multivariata testerna.

Tabell 4. Korrelationsmatris

	1	2	3	4	5	6	7a	7b	7c	7d	7e	7f	7g	7h	8a	8b
1. Totala sociala upplysningar	1															
2. Skattesats	-,001	1														
3. Skattekraft	,170**	-,508**	1													
4. Soliditet	,123*	-,319**	,160**	1												
5. Resultat ¹	,052	-,188**	,216**	,323**	1											
6. Omsättning ²	,447**	-,201**	,368**	,235**	,217**	1										
7a. Storstäder	,108	-,105	,100	-,030	-,024	,363**	1									
7b. Förortskommuner	,125*	-,431**	,638**	,154**	,185**	,125*	-,040	1								
7c. Pendlingskommun	-,141*	-,029	-,041	-,071	-,061	-,215**	-,041	-,158**	1							
7d. Glesbygdskommuner	-,140*	,318**	-,282**	-,089	-,091	-,246**	-,040	-,153**	-,160**	1						
7e. Varuproducerandekommuner	-,048	-,037	-,080	,070	-,067	-,172**	-,041	-,155**	-,162**	-,158**	1					
7f. Övriga kommuner, över 25 000 inv.	,215**	,043	-,029	,122*	,057	,309**	-,037	-,142*	-,148*	-,144*	-,146*	1				
7g. Övriga kommuner, 12 500-25 000 inv.	-,015	,079	-,111	-,027	-,099	-,011	-,039	-,149*	-,155**	-,151*	-,153**	-,139*	1			
7h. Övriga kommuner, mindre än 12 500 inv.	-,233**	,119*	-,221**	-,200**	-,042	-,302**	-,035	-,134*	-,140*	-,136*	-,138*	-,126*	-,132*	1		
8a. Borgerligt styre	,161**	-,261**	,183**	,179**	,035	,084	-,043	,273**	-,027	-,127*	,004	,032	-,086	-,042	1	
8b. Vänsterstyre	-,051	,201**	-,117*	-,103	-,010	,009	,077	-,221**	-,021	,014	,071	-,041	,072	,004	-,746**	1

** Korrelationen är signifikant på 0,01 nivå (2-sidig)

* Korrelationen är signifikant på 0,05 nivå (2-sidig)

1. Resultat före extraordinära poster per invånare

2. Logaritmerad

Tabell 5. Regressionsresultat - Totala sociala upplysningar

Variabler	Modell 1 – Alla inkluderade			Modell 2 – Omsättning exkluderad			Modell 3 – Dummyvariabler exkluderade		
	B	Sig.	VIF	B	Sig.	VIF	B	Sig.	VIF
Konstant	-8,362	0,078		1,172	0,767		-13,562	0,001	
Omsättning ¹	1,980	0,001	2,922				2,831	0,000	1,215
Skattesats	0,377	0,005	1,647	0,402	0,003	1,643	0,282	0,029	1,463
Skattekraft	-3,46E-06	0,784	2,271	5,91E-06	0,639	2,169	1,28E-05	0,225	1,521
Soliditet	0,004	0,618	1,333	0,008	0,313	1,304	0,009	0,235	1,244
Resultat ²	-1,51E-04	0,354	1,205	-1,11E-04	0,502	1,199	-1,64E-04	0,316	1,164
Storstäder	-0,273	0,854	1,261	1,389	0,333	1,132			
Förortskommuner	0,225	0,755	3,321	-0,900	0,173	2,665			
Pendlingskommuner	-1,209	0,094	3,538	-2,707	0,000	2,300			
Glesbygdskommuner	-1,515	0,045	3,724	-3,014	0,000	2,536			
Varuproducerandekommuner	-0,790	0,266	3,360	-2,220	0,000	2,255			
Övriga kommuner, över 25 000 inv.	-0,025	0,968	2,177	-0,482	0,430	2,079			
Övriga kommuner, 12 500-25 000 inv.	-0,940	0,162	2,814	-2,019	0,001	2,224			
Övriga kommuner, mindre än 12 500 inv.	-1,958	0,014	3,397	-3,632	0,000	2,179			
Vänsterstyre	0,331	0,455	2,396	0,318	0,483	2,396			
Borgerligt styre	0,890	0,035	2,472	0,918	0,033	2,471			
R ² / R ² justerat / F-värde / sig.:	0,274 / 0,234 / 6,901 / 0,000			0,241 / 0,203 / 6,252 / 0,000			0,217 / 0,203 / 15,721 / 0,000		

1. Logaritmerad

2. Resultat före extraordinära poster per invånare

Tabell 5 visar regressionsanalysen för den totala mängden sociala upplysningar. Alla modellerna är signifikanta och påvisar förklaringsgrader på 23,4 %, 20,3 % och 20,3 %. I modell 2 och 3 har förklaringsgraden minskat med 3,1 %. Eftersom förklaringsgraden inte förändrades mellan modell 2 och 3 betyder det att omsättning och dummyvariablerna har lika liten betydelse för det som redovisas totalt om sociala upplysningar.

VIF-värdena i modell 1 tyder på att det förekommer stor multikolliniaritet mellan oberoende variablerna. Detta kan vi konstatera genom att många VIF-värde är över 2,5 (Djurfeldt et. al 2003). VIF-värdet har minskat i modell 2 för alla kvarstående variabler, vilket kan påvisa att variabeln omsättning påverkar mer eller mindre övriga oberoende variabler. I modell 3 har VIF-värdet minskat ännu mer i förhållande till modell 1 och 2. Variabeln skattekraft påverkas mest av variabeln omsättning och dummyvariablerna. Detta går att observera genom att VIF-värdet har sjunkit i modell 2 och 3.

Storleken är signifikant med de sociala upplysningar kommunerna redovisar i modell 3. Även i modell 1 är storleken signifikant, dock påvisar VIF-värdet att multikolliniaritet förekommer och detta innebär att signifikansen ska observeras med försiktighet. I alla modellerna är skattesatsen signifikant med de upplysningar som redovisas och ingen multikolliniaritet går att påvisa.

I modell 1 visar kategorierna *Pendlingskommuner*, *Glesbygdskommuner* och *Övriga kommuner, mindre än 12 500 invånare* på signifikans och negativ riktning. Detta innebär att dessa tre områden redovisar mindre upplysningar (se B-värde i modell 1) i förhållande till referenskategori *Större städer*. I förhållande till modell 2 har fler kommunkategorier blivit signifikanta. Alla kommunkategorier utom *Storstäder*, *Förortskommuner* och *Övriga kommuner, över 25 000 invånare* redovisar mindre totala upplysningar än *Större städer*. Kategorin *Borgerligt styre* visar på signifikans i förhållande till referenskategori *Blocköverskridande majoritet*. När vi ersatte referenskategori till *Vänsterstyre*, påvisade analysen ett fortsatt signifikant samband, dock ej ett lika starkt samband. I båda situationerna redovisar borgerligt styre mer sociala upplysningar (se B-värde).

Tabell 6. Regressionsresultat – sociala upplysningar om medarbetare

Variabler	Modell 1 – Alla inkluderade			Modell 2 – Omsättning exkluderad			Modell 3 – Dummyvariabler exkluderad		
	B	Sig.	VIF	B	Sig.	VIF	B	Sig.	VIF
Konstant	-1,009	0,673		0,742	0,705		-3,249	0,101	
Omsättning ¹	0,364	0,202	2,922				0,727	0,000	1,215
Skattesats	0,182	0,007	1,647	0,186	0,006	1,643	0,137	0,033	1,463
Skattekraft	-4,90E-06	0,443	2,271	-3,17E-06	0,611	2,169	2,04E-06	0,698	1,521
Soliditet	0,002	0,539	1,333	0,003	0,418	1,304	0,003	0,370	1,244
Resultat ²	9,94E-05	0,228	1,205	1,07E-04	0,195	1,199	9,34E-05	0,252	1,164
Storstäder	-0,079	0,916	1,261	0,226	0,750	1,132			
Förortskommuner	0,003	0,994	3,321	-0,204	0,532	2,665			
Pendlingskommuner	-0,432	0,236	3,538	-0,707	0,017	2,300			
Glesbygdskommuner	-0,894	0,020	3,724	-1,169	0,000	2,536			
Varuproducerandekommuner	-0,486	0,176	3,360	-0,748	0,011	2,255			
Övriga kommuner, över 25 000 inv.	-0,296	0,339	2,177	-0,380	0,210	2,079			
Övriga kommuner, 12 500-25 000 inv.	-0,278	0,413	2,814	-0,476	0,115	2,224			
Övriga kommuner, mindre än 12 500 inv.	-0,945	0,019	3,397	-1,253	0,000	2,179			
Vänsterstyre	0,127	0,570	2,396	0,125	0,578	2,396			
Borgerligt styre	0,217	0,309	2,472	0,222	0,298	2,471			
R ² / R ² justerat / F-värde / sig.:	0,129 / 0,081 / 2,703 / 0,001			0,124 / 0,079 / 2,773 / 0,001			0,086 / 0,070 / 5,365 / 0,000		

1. Logaritmerad

2. Resultat före extraordinära poster per invånare

Tabell 6 presenterar regressionsanalysen för sociala upplysningar inom medarbetare. Förklaringsgraden för modell 1 visar på 8,1 %, i modell 2 har värdet sjunkit till 7,9 % samt i modell 3 till 7 %. Enligt analysen är alla tre modellerna signifikanta. VIF-värdena i modell 3 har sjunkit i förhållande till VIF-värdena i modell 1 och 2.

I modell 1 visar inte variabeln omsättning på något signifikant samband till det som redovisas om medarbetare. Av omsättningens VIF-värde i modell 1 går det att konstatera att multikolliniariteten förekommer. Emellertid går det att konstatera att i modell 3 har omsättningen en signifikant relation till det som redovisas om medarbetare. Detta kan bero på att dummyvariablerna har haft en viss inverkan på omsättningen i modell 1.

Skattesatsen påvisar ett signifikant förhållande till sociala upplysningar inom medarbetare. Denna variabel är signifikant i alla tre modellerna, men i modell 3 är signifikansen svagare.

Kategorierna *Glesbygdskommuner* och *Övriga kommuner, mindre än 12 500 invånare* visar i modell 1 på signifikant samband och negativ riktning till referenskategori *Större städer*. Detta innebär att *Större städer* redovisar mer om medarbetare än *Glesbygdskommuner* och *Övriga kommuner, mindre än 12 500 invånare*. Vissa förändringar har skett i modell 2. *Pendlingskommuner* och *Varuproducerandekommuner* har tillkommit som signifikanta. Även de visar på negativ riktning och det betyder att de redovisar mindre om medarbetare än *Större städer*.

Tabell 7. Regressionsresultat – sociala upplysningar om etik

Variabler	Modell 1 – Alla inkluderade			Modell 2 – Omsättning exkluderad			Modell 3 – Dummyvariabler exkluderad		
	B	Sig.	VIF	B	Sig.	VIF	B	Sig.	VIF
Konstant	0,459	0,734		0,580	0,601		-0,188	0,868	
Omsättning ¹	0,025	0,877	2,922				0,204	0,054	1,215
Skattesats	0,032	0,407	1,647	0,032	0,401	1,643	0,029	0,425	1,463
Skattekraft	2,95E-06	0,416	2,271	3,06E-06	0,385	2,169	2,05E-06	0,494	1,521
Soliditet	0,002	0,480	1,333	0,001	0,460	1,304	0,002	0,273	1,244
Resultat ²	-4,26E-05	0,363	1,205	-4,21E-05	0,366	1,199	-4,86E-05	0,297	1,164
Storstäder	0,050	0,906	1,261	0,071	0,859	1,132			
Förortskommuner	-0,097	0,638	3,321	-0,111	0,546	2,665			
Pendlingskommuner	0,114	0,582	3,538	0,095	0,569	2,300			
Glesbygdskommuner	-0,132	0,541	3,724	-0,151	0,397	2,536			
Varuproducerandekommuner	-0,098	0,628	3,360	-0,116	0,484	2,255			
Övriga kommuner, över 25 000 inv.	0,365	0,038	2,177	0,359	0,036	2,079			
Övriga kommuner, 12 500-25 000 inv.	-0,098	0,609	2,814	-0,112	0,512	2,224			
Övriga kommuner, mindre än 12 500 inv.	-0,191	0,402	3,397	-0,212	0,244	2,179			
Vänsterstyre	0,197	0,122	2,396	0,197	0,122	2,396			
Borgerligt styre	0,215	0,075	2,472	0,216	0,074	2,471			
R ² / R ² justerat / F-värde / sig.:	0,088 / 0,038 / 1,766 / 0,039			0,088 / 0,042 / 1,897 / 0,027			0,026 / 0,009 / 1,498 / 0,190		

1. Logaritmerad

2. Resultat före extraordinära poster per invånare

Tabell 7 redogör för sociala upplysningar inom etik. Analysen uppvisar signifikans i modell 1 och 2. Modell 3 kan inte påvisa någon signifikans. Förklaringsgradernas värde är väldigt låga och redovisar värden på 3,8 % (modell 1), 4,2 % (modell 2) respektive 0,9 % (modell 3). VIF-värdena sjunker i både modell 2 och modell 3.

Variabeln omsättning påverkas av dummyvariablerna, detta kan vi konstatera genom att omsättningen i modell 1 inte är signifikant samt att VIF-värdet tyder på att multikolliniaritet förekommer. I modell 3 där dummyvariablerna utesluts utfaller omsättningen som signifikant och variabelns VIF-värde sjunker till en nivå under 2,5.

Både i modell 1 och 2 påvisar kommunkategorin *Övriga kommuner, över 25 000 invånare* ett positivt signifikant samband till referenskategori *Större städer*, vilket innebär att *Övriga kommuner, över 25 000 invånare* redovisar större mängd sociala upplysningar inom området etik.

Borgerligt styre redogör för ett signifikant samband till referenskategori *Blocköverskridande majoritet*. Vi ersatte referenskategori *Blocköverskridande majoritet* med *Vänsterstyre* för att undersöka om utbytet av referenskategori påverkar signifikansen. Utbytet av referenskategori påverkade *Borgerligt styre* på så vis att signifikansen uteblev. Detta innebär att det *Borgerliga styrets* signifikans påverkas av att *Blocköverskridande majoritet* exkluderas. Dessa värden bör beaktas med viss försiktighet då VIF-värdet ligger nära 2,5.

Tabell 8. Regressionsresultat – sociala upplysningar inom miljö

Variabler	Modell 1 – Alla inkluderade			Modell 2 – Omsättning exkluderad			Modell 3 – Dummyvariabler exkluderad		
	B	Sig.	VIF	B	Sig.	VIF	B	Sig.	VIF
Konstant	-7,812	0,032		-0,150	0,961		-10,125	0,001	
Omsättning ¹	1,591	0,000	2,922				1,900	0,000	1,215
Skattesats	0,164	0,110	1,647	0,183	0,080	1,643	0,116	0,234	1,463
Skattekraft	-1,51E-06	0,876	2,271	6,03E-06	0,533	2,169	8,73E-06	0,274	1,521
Soliditet	-1,01E-04	0,986	1,333	0,003	0,601	1,304	0,003	0,571	1,244
Resultat ²	-2,08E-04	0,096	1,205	-1,76E-04	0,167	1,199	-2,09E-04	0,092	1,164
Storstäder	-0,245	0,829	1,261	1,091	0,321	1,132			
Förortskommuner	0,319	0,563	3,321	-0,585	0,248	2,665			
Pendlingskommuner	-0,891	0,107	3,538	-2,094	0,000	2,300			
Glesbygdskommuner	-0,489	0,397	3,724	-1,693	0,001	2,536			
Varuproducerandekommuner	-0,206	0,705	3,360	-1,355	0,003	2,255			
Övriga kommuner, över 25 000 inv.	-0,094	0,841	2,177	-0,461	0,325	2,079			
Övriga kommuner, 12 500-25 000 inv.	-0,564	0,272	2,814	-1,431	0,002	2,224			
Övriga kommuner, mindre än 12 500 inv.	-0,821	0,178	3,397	-2,167	0,000	2,179			
Vänsterstyre	0,007	0,983	2,396	-0,003	0,992	2,396			
Borgerligt styre	0,458	0,156	2,472	0,480	0,146	2,471			
R ² / R ² justerat / F-värde / sig.:	0,217 / 0,174 / 5,053 / 0,000			0,178 / 0,136 / 4,244 / 0,000			0,174 / 0,159 / 11,967 / 0,000		

1. Logaritmerad

2. Resultat före extraordinära poster per invånare

Tabell 8 uppvisar sociala upplysningar inom miljö. Alla tre modellerna påvisar signifikant samband och förklaringsgraderna är 17,4 % (Modell 1), 13,6 % (Modell 2) samt 15,9 % (Modell 3), vilket är något högre än tabell 7. Av förklaringsgraderna går det att utläsa att omsättningen som är utesluten i modell 2 har större betydelse för redovisningen av miljö än vad dummyvariablerna har. Eftersom förklaringsgraden sjönk mer när omsättningen exkluderades än när dummyvariablerna uteslöts. VIF-värdena i modell 2 och 3 har sjunkit i förhållande till modell 1.

Variabeln omsättning är signifikant och har en positiv riktning både i modell 1 och 3. Detta tyder på att ju större kommunen är desto mer redovisar kommunerna om miljö. Signifikansen i modell 1 ska analyseras med försiktighet eftersom VIF-värdet är över 2,5 och därmed förekommer det multikolliniaritet.

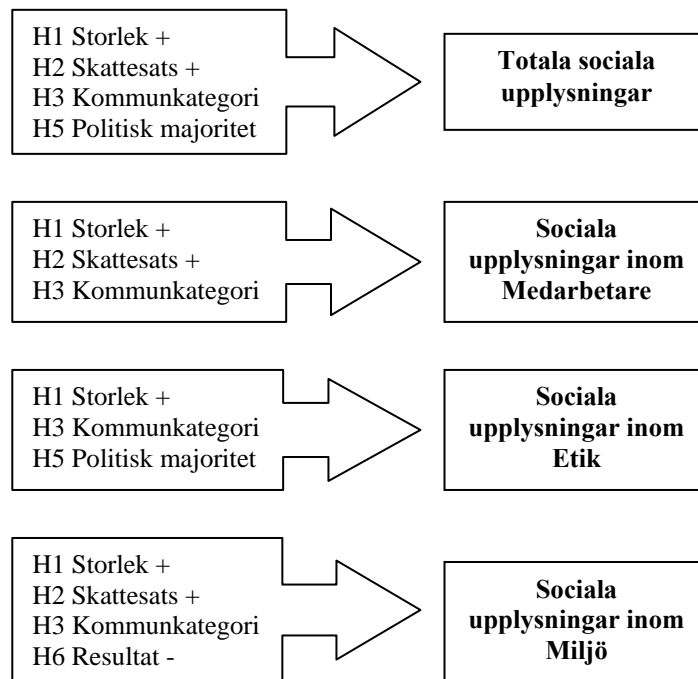
I modell 2 visar skattesatsen ett positivt signifikant samband med sociala upplysningar inom området miljö. Betydelsen av detta är att ju högre skattesatsen är ju mer redovisar kommunerna om miljön.

Variabeln *resultat före extraordinära poster per invånare* visar på signifikans och negativt samband i modell 1 och 3. VIF-värdet ligger under 2,5 därför förekommer ingen multikolliniaritet. Detta betyder att ju högre *resultatet före extraordinära poster per invånare* är desto mindre redovisar kommunerna om miljö.

Enligt modell 1 visas inga signifikanta samband mellan referenskategorierna *Större städer* och övriga kommunkategorierna. I modell 2 kan signifikanta samband påvisas. *Pendlingskommuner, Glesbygdskommuner, Varuproducerandekommuner, Övriga kommuner, 12 500-25 000 invånare* och *Övriga kommuner, mindre än 12 500 invånare* redovisar mindre sociala upplysningar om miljö än *Större städer*.

5.3 Kapitelsammanfattning – Analys

Modellen presenterar en sammanfattning av analysens resultat. I rutorna till höger visas beroende variablerna som är testade i multivariata analysen. Rutorna till vänster åskådliggör de oberoende variabler som har samband med beroende variabeln från den multivariata analysen. Till höger om oberoende variabeln visas vilken riktning (+ eller -) sambandet har.

Figur 5.1 Sammanfattning av variablerna.

6. Slutsats

I kommande kapitel redogör samt resonerar vi för resultatet av analysen och återknyter detta till teorin. Vi kommer även att diskutera förslag till vidare forskning.

Storlek

Enligt Adams et. al (1998) så producerar stora organisationer ofta mer sociala upplysningar för att undgå eventuella regleringar. Även Falkman & Tagesson (2006) samt Patten (1991) framhöll att större organisationer har en tendens att redovisa mer allmän information. Detta för att undvika hårdare granskning från de normativa grupperna i samhället (DiMaggio & Powell 1983). Med detta som stöd utformade vi hypotesen: *Storleken på kommunen har positivt samband med vilka sociala upplysningar som redovisas.*

Vi kunde med hjälp av vår analys konstatera att både i den bivariata och de multivariata testerna så gick det att påvisa att en kommuns storlek har ett positivt signifikant samband med de sociala upplysningar som redovisas totalt och inom områdena medarbetare, etik och miljö. Dessa resultat stärker vår hypotes. En anledning till att en kommuns storlek har inverkan på de sociala upplysningar som redovisas kan vara att större organisationer, i vårt fall större kommuner, oftast har en större mängd externa intressenter (Roberts 1992). Dessa intressenter kan påverka kommunens redovisningsval och även kan en större grupp externa intressenter, exempelvis fler revisorer, genomföra en mer påtaglig normativ påtryckning (Roberts 1991; DiMaggio & Powell 1983). Adams et. al (1998) argument om att större organisationer redovisar mer information för att undvika regleringar, vilket även kan stämma in på kommunens beteende. För att undvika eventuella konsekvenser exempelvis i form av minskat statsbidrag, så väljer kommunerna att redogöra för en större mängd sociala upplysningar.

Enligt Falkman & Tagesson (2006) kan en större kommun till skillnad från mindre kommuner, inneha större kompetens och bättre vetskap om redovisning. Detta underlättar vid eventuell redovisning av tilläggsinformation så som sociala upplysningar.

Skattesats

Medborgarna väljer att bosätta sig i kommuner som har låg skattesats, och i takt med att befolkningen ökar, så ökar påtryckningen på kommunen att redovisa sociala upplysningar för att leva upp till kravet på legitimitet (Patten 1991). Utifrån detta argument utformade vi hypotesen: *Kommunens skattesats har negativt samband med vilka sociala upplysningar som redovisas.*

Den multivariata analysen påvisar att det förekommer ett positivt samband mellan skattesatsen och de sociala upplysningar som kommunerna redovisar totalt samt inom medarbetare och miljö. Detta innebär att ju högre skattesats, ju fler sociala upplysningar presenteras. Utifrån detta argument måste vi falsifiera vår hypotes om att skattesatsen har ett negativt samband med de sociala upplysningar som redovisas. Med hänsyn till tidigare argument har vi grundat vår hypotes på Wilmshursts & Frosts (2000) samt Pattens (1991) argument om att en organisation anpassar sig efter samhällets krav för att uppnå legitimitet. Eftersom hypotesen måste falsifieras kan det vara att teorin inte är applicerbar på vår hypotes.

Anledningen till att det förekommer ett positivt samband inom två områden (medarbetare och miljö) och även den totala redovisningen, kan vara att en högre skattesats bidrar till att kommunen har större resurser till att kunna redovisa sociala upplysningar (Häggroth & Peterson 2002). Vid högre resurser kan kommunen ha möjlighet att prioritera ytterligare redovisning än enbart det obligatoriska inom medarbetare och miljö.

Kommunkategori

Externa intressenters påverkan är större i en kommun som är centralt belägen, detta kan öka efterfrågan på redovisning av mer omfattande tilläggsinformation (Collin et. al 2004; Roberts 1992). Enligt intressentteorin kan en större grupp

externa intressenter påverka kommunens redovisningsval (Roberts 1992). Med hänsyn till detta har vi utformat vår hypotes: *Kommunkategorin har ett samband med vilka sociala upplysningar som redovisas.*

Av de multipla regressionerna går det att avläsa ett visst samband mellan de sociala upplysningar som redovisas och ett flertal kommunkategorier. Sambandet bör beaktas med viss försiktighet eftersom andra faktorer kan ha inverkan på kommunkategorierna. Detta påvisar att hypotesen till viss del inte kan falsifieras.

Resultatet visar på att kommunkategorin *Större städer* generellt redovisar mer tilläggsinformation än övriga kommunkategorier. En anledning till detta kan vara att medborgare i kommunkategorin *Större städer* allmänt är högre till antalet än i övriga kommunkategorier. Större befolkningsmängd kan påverka kommunen att redovisa mer sociala upplysningar genom att fler medborgare ställer krav på att viss information ska redovisas (Wilmshurst & Frost 2000). Detta resonemang kan stödjas av Roberts (1992) och Carpenters & Ferozs (2001) argument om att en intressentgrupp kan påverka kommunens redovisningsval.

Ett annat samband vi kan se är att *Glesbygdskommuner* redovisar mindre totala sociala upplysningar och även inom alla tre områdena (medarbetare, etik och miljö) i förhållande till *Större städer*. Detta kan bero på att stor befolkningsminskning som ofta förekommer i glesbygden (Arena för tillväxt 2006) kan påverka kommunens ekonomi till det sämre. Detta kan medföra att stabilisering av ekonomin sker i första hand och redovisningen av sociala upplysningar blir därför eftersatt.

Skattekraft

Organisationens redovisningsbeslut kan påverkas av påtryckningsmekanismer från den externa omgivningen (DiMaggio & Powell 1983). Kommuner som erhåller stor mängd bidrag kan utsättas för hårdare granskning av politiker och andra intressenter. Detta resonemang har legat till grund för hypotesen:

Kommunens skattekraft har negativt samband med vilka sociala upplysningar som redovisas.

Analysen påvisade att det inte fanns något samband och detta gör att hypotesen måste falsifieras. En anledning till detta kan vara att utjämningsystemet justerar skattekraften mellan kommunerna. Detta innebär att skillnaden mellan störst och minst skattekraft inte förekommer i så hög grad som det hade varit om inte utjämningsystemet existerade. En annan anledning kan bero på att variabeln skattekraft inte är den bäst förklarande variabeln för att förklara kommunernas redovisning av sociala upplysningar.

Politisk majoritet

Enligt Downs (1985) och Zimmerman (1977) är politikernas strävan att bli omvalda/nyvalda av medborgarna. Detta ökar pressen på politikerna att beakta medborgarnas intresse och anses som legitima (Patten 1991). Vi har utifrån detta utformat vår hypotes: *Kommunens politiska majoritet har samband med vilka sociala upplysningar som redovisas.*

Av analysen har vi fått fram att det finns ett samband mellan borgerligt styre och de upplysningar som redovisas totalt och inom etik. Detta innebär att hypotesen inte falsifieras. Sambandet kan tyda på att borgerligt styre prioriterar en redovisning av sociala upplysningar. Det kan även bero på att medborgarna, det vill säga de externa intressenterna, i kommunen ställer ett krav på att det ska redovisas mer sociala upplysningar. För att öka politikernas chans till att bli omvalda, uppfyller de detta krav från medborgarna (Häggroth & Peterson 2002; Downs 1985).

Kommunens ekonomi

En kommuns svaga ekonomi kan göra att medborgarna blir missnöjda och känner sig otrygga. Detta kan leda till att kommunen utsätts för påtryckning om att redovisa mer tilläggsinformation. Detta stämmer överens med intressentteorin och Clarksons (1995) argument om att en primär intressentgrupps missbelåtenhet kan medföra konsekvenser för kommunen.

Med detta som underlag har vi utformat hypotesen: *Kommunens ekonomi har negativt samband med vilka sociala upplysningar som redovisas.*

Analysen påvisade att det fanns ett samband mellan det kommunen redovisar inom miljö och *resultat före extraordinära poster per invånare*. Hypotesen kan då inte falsifieras. Orsaken till ett samband kan vara att kommunen utsätts för normativ påtryckning då ekonomin anses var svag. Detta stärks av både DiMaggios & Powells (1983) och Carpenters & Ferozs (2001) argument om att den institutionella teorins mekanismer kan påverka den offentliga sektorns redovisningsval.

Soliditet som vi även hade som oberoende variabel uppvisade inget samband med det kommunen redovisar om sociala upplysningar. Detta kan bero på att kommunerna inte alltid följer lagar och rekommendationer som finns (Falkman & Tagesson 2006; Cassel 2000). Ett exempel på detta kan vara hur kommunerna väljer att redovisa sin pensionsskuld.

6.1 Reflektioner

Under granskningen av kommunernas årsredovisningar har vi noterat att kommunerna inte redovisar så mycket information inom området etik. Detta kan bero på uppgifter om exempelvis uppförandekod, affärsetik och leverantörskedja kan vara mer förekommande hos företag inom den privata sektorn.

Området medarbetare är det området som kommunerna har redovisat mest inom. Motivet till det kan vara att informationen om sjukfrånvaro hos medarbetare är obligatoriskt att redovisa om, därför ska kommunerna alltid redovisa något om medarbetare. Trots detta existerar det kommuner som inte följer lagstiftningen och redovisar om medarbetarnas sjukfrånvaro.

En annan observation som vi har gjort är att vissa kommuner presenterar separata miljöredovisningar och därav kanske de inte redovisar lika omfattande om miljö i årsredovisningarna. Detta kan göra att en kommun blir felbedömd.

Trots att de har en separat miljöredovisning så kan vi ha bedömt det som att de inte redovisat så mycket om miljö.

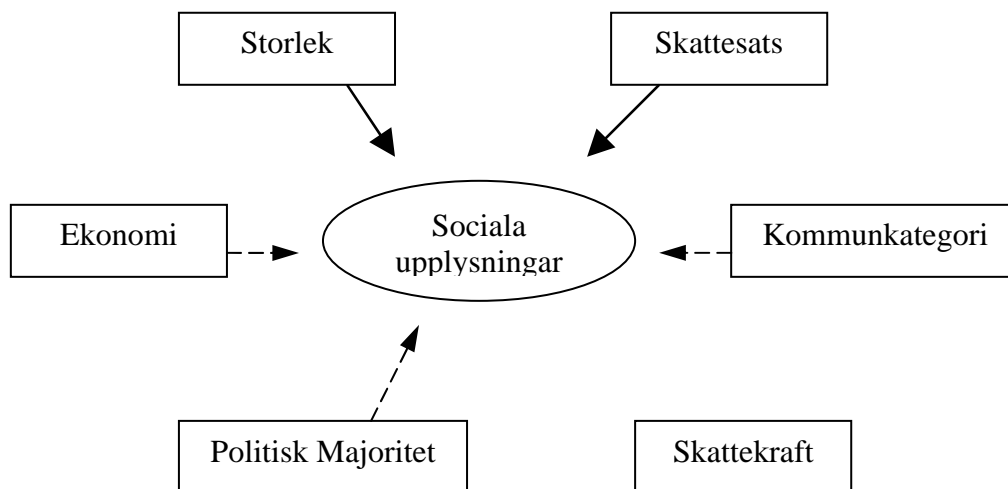
I undersökningen har vi använt oss av intressentteorin, legitimitetsteorin och institutionell teori. En användning av enbart intressentteorin och legitimitetsteorin hade inte varit tillräcklig vid vår studie, eftersom vi har fokuserat oss på kommunal sektor. Institutionell teori är bättre anpassad till den offentliga sektorns verksamhet.

6.2 Förslag till fortsatt forskning

En intressant aspekt på vidare forskning hade varit att jämföra de sociala upplysningar den kommunala sektorn redovisar jämfört med den privata sektorn. Det är verifierat att olikheter uppträder mellan den kommunala och privata sektorn, det kan vara tänkvärt att se om dessa olikheter även förekommer vid redovisning av sociala upplysningar.

6.3 Kapitelsammanfattning – Slutsats

Figuren sammanfattar de variabler som används i undersökningen och vilket samband de har till sociala upplysningar. Hypoteserna om storlek och skattesats är de som visar starkast samband med sociala upplysningar med stöd av institutionell teori och legitimitetsteorin. Politisk majoritet och kommunkategori påvisar svagt samband, men det är svårt att fastställa hur starkt sambandet är på grund av variablernas uppdelning. Detta kan även bero på att intressentteorin och legitimitetsteorin är svåra att applicera på hypotesen. Ekonomin visar på ett svagt samband eftersom det enbart är *resultat före extraordinära poster per invånare* som visar på samband med de sociala upplysningar inom området miljö som redovisas. Detta stöds till viss del av intressentteorin och institutionell teori. Skattekraften visar inget samband med vad kommunerna redovisar om sociala upplysningar. Orsak till detta kan vara att institutionell teori inte är applicerbar på hypotesen.

Figur 6.1 Sammanfattning av de variabler vi har använt i undersökningen.

Referenslista

Adams, C.; Hill, W-Y.; Roberts C. (1998) Corporate social reporting practices in western Europe – legitimating corporate behaviour, *The British Accounting Review*, Vol. 30, No. 1, pp. 1-21

Arena för tillväxt (2006) *Lokal och regional attraktionskraft 2006 – Kvantitativa perspektiv på attraktivitet*, Tillgänglig:
<http://www.arenafortillvaxt.com/publ.html>, Accessdatum: 2007-11-29

Arena för tillväxt (2007) *Sveriges Nya Geografi 2007*, Tillgänglig:
<http://www.arenafortillvaxt.com/publ.html>, Accessdatum: 2007-11-29

Berggren, Henrik & Tingvall, Lennart (2005) *Kommunalekonomisk utjämning – En informationsskrift om 2005 års utjämningsystem för kommuner och landsting*, (Första upplagan) Finansdepartementet och Sveriges Kommuner och Landsting

Blank, Veronica (2007a) *Kommunal revisionskostnad – Vad påverkar kostnaden för revisionen i Sveriges kommuner?*, Högskolan Kristianstad, Institutionen för ekonomi, Kristianstad, kandidatuppsats

Blank, Veronica (2007b) *Upplysningar om socialt ansvar – Vad påverkar vilka upplysningar som lämnas och hur dessa kommuniceras?*, Högskolan Kristianstad, Institutionen för ekonomi, Kristianstad, magisteruppsats

Bohlin, Alf & Warnling-Nerep, Wiweka (2004) *Förvaltningsrättens grunder*, Norstedts Juridik, Stockholm

Brorström, Björn; Eriksson, Ola & Haglund, Anders (2003) *Kommunal redovisningslag - beskrivning och tolkning*, (Fjärde upplagan) Studentlitteratur, Lund

Brorström, Björn; Haglund, Anders & Solli, Rolf (2005) *Förvaltningsekonomi*, Studentlitteratur, Lund

Campbell, David; Craven, Barrie & Shrides, Philip (2003) Voluntary social reporting in three FTSE sectors: a comment on perception and legitimacy, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 16, No. 4, pp. 558-581

Carpenter, Vivian L. & Feroz, Ehsan H. (2001) Institutional theory and accounting rule choice: an analysis of four US state governments' decisions to adopt generally accepted accounting principles, *Accounting Organizations and Society*, Vol. 26, No. 7-8, pp. 565-596

Cassel, Filip (2000) *Behovet av kommunal externrevision*, (Första upplagan) SNS Förlag, Stockholm

Chan, James L. (2003) Government Accounting: An Assessment of Theory, Purposes and Standards, *Public money & management*, Vol. 23, No. 1, pp. 13-20

Clarkson, Max B.E. (1995) A Stakeholder Framework for analyzing and Evaluating Corporate social performance, *The Academy of Management Review*, Vol. 20, No. 1, pp. 92-117

Collin, Sven-Olof; Tagesson, Torbjörn; Andersson, Anette; Cato, Joosefin & Hansson, Karin (2004) Explaining the Choice of Accounting Standards in Municipal Corporations, Working papers, Högskolan Kristianstad

Commission of the European communities (2006) Implementing the partnership for growth and jobs: making Europe a pole of excellence on corporate social responsibility, Brussels

Cormier, Denis & Gordon, Irene M. (2001) An examination of social and environmental reporting strategies, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 14, No. 5, pp. 587-616

Deegan, Craig; Rankin, Michaela & Tobin, John (2002) An examination of the corporate social and environmental disclosures of BHP from 1983-1997: A test of legitimacy theory, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 15, No.3, pp. 312-343

Deegan, Craig & Unerman, Jeffery (2006) *Financial Accounting Theory*, (European edition), McGraw-Hill Education, Berkshire

Del Bello, Adele (2006) Intangibles and sustainability in local government reports: An analysis into an uneasy relationship, *Journal of Intellectual Capital*, Vol. 7, No. 4, pp. 440-456

DiMaggio, Paul J. & Powell, Walter W. (1983) The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields, *American Sociological Review*, Vol. 48, No. 2, pp. 147-160

Djurfeldt, Göran; Larsson, Rolf & Stjärnhagen, Ola (2003) *Statistisk verktygslåda – samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*, Studentlitteratur, Lund

Downs, Anthony (1985) *An Economic Theory of Democracy*, Addison Wesley Publishing Company, USA

Euske, K. J. (2003) Public, private, not-for-profit everybody is unique?, *Measuring Business Excellence*, Vol. 7, No. 4, pp. 5-11

Falkman, Pär (2001) *Den kommunala särarten: kommunal redovisning*, Balans, No. 2, pp. 17-19

Falkman, Pär & Tagesson Torbjörn (2006) Accrual Accounting Does Not Necessarily Mean Accrual Accounting: Compliance with Standards in Swedish Municipal Accounting, Working papers, Högskolan Kristianstad

Finansdepartementet ESO (1994) *Metoder i forskning om produktivitet och effektivitet med tillämpningar på offentlig sektor, sammanfattning*, Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/sb/d/4985/a/36173>, Accessdatum: 2007-11-29

FN (Förenta Nationer) (2004) Tillgänglig: <http://www.un.org/esa/sustdev/documents/agenda21/index.htm>, Accessdatum: 2007-11-29

Grönlund, Anders; Tagesson, Torbjörn & Öhman, Peter (2005) *Principbaserad redovisning*, Studentlitteratur, Lund

Hill, Ronald Paul; Ainscough, Thomas; Shank, Todd & Manullang, Daryl (2007) *Corporate Social Responsibility and Socially Responsible Investing: A Global Perspective*, *Journal of Business Ethics*, Vol. 70, No. 2, pp. 165-174

Hooghiemstra, Reggy (2000) *Corporate Communication And Impression Management- New Perspectives Why Companies Engage In Corporate Social Reporting*, *Journal of Business Ethics*, Vol. 27, No. 1, pp. 55-68

Håkansson, Maria (2005) *Kompetens för hållbar utveckling – Professionella roller i kommunal planering*, Kungliga Tekniska högskolan, Institutionen för infrastruktur, Enheten för samhällsplanering, Stockholm, doktorsavhandling

Häggroth, Sören & Peterson, Carl-Gunnar (2002) *Kommunalkunskap – Så fungerar din kommun*, Hjalmarson & Högberg Bokförlag, Stockholm

Johnsen, Åge; Meklin, Pentti; Oulasvirta, Lasse & Vakkuri, Jarmo (2004) *Governance structures and contracting out municipal auditing in Finland and Norway*, *Financial Accountability & Management*, Vol. 20, No. 4, pp. 445-477

Kommundatabasen: <http://www.kommundatabas.se>, Accessdatum: 2007-11-29

Ljungdahl, Fredrik (1999) *Utveckling av miljöredovisning i svenska börsbolag – praxis, begrepp, orsaker*, Lund University Press, Lund

Milne, Markus J (2002) Positive Accounting Theory political costs and social disclosure analyses: A critical look, *Critical Perspectives on Accounting*, Vol. 13, No. 3, pp. 369-395

Nyman, Caroline; Nilsson, Fredrik & Rapp, Birger (2007) Ansvarsprövning med förhinder, *Kommunal ekonomi och politik*, Vol. 11, No. 2, pp. 29-46

O'Donovan, Gary (2002) Environmental disclosure in the annual report - Extending the applicability and predictive power of legitimacy theory, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 15, No. 3, pp. 344-371

Patten, Dennis M. (1991) "Exposure, legitimacy and social disclosure", *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 10, No. 4, pp. 297-308

RKR, Rådet för kommunal redovisning (2000) Förutsättningar för kommunal redovisning och finansiell bedömning, Tillgänglig:

<http://www.rkr.se/publikationer.asp?Id=3&sida=1>, Accessdatum: 2007-11-29

Roberts, Robin W. (1992) Determinants of Corporate Social Responsibility Disclosure: An Application of Stakeholder Theory, *Accounting, Organizations and Society*, Vol.17, No. 6, pp. 595-612

Saunders, Mark; Lewis, Philip & Thornhill, Adrian (2003) *Research Methods for Business Students* (3th ed), FT Prentice Hall

SCB, Statistiska centralbyrån (2007) *Offentlig ekonomi 2007*, Tillgänglig: <http://www.scb.se/templates/PlanerPublicerat/ViewInfo.aspx?publobjid=6308>, Accessdatum: 2007-11-29

Secchi, Davide (2004/27) *The Italian Experience in Social Reporting*, Università Dell'insubria Facoltà di Economia, September 2004

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL): www.skl.se, Accessdatum: 2007-11-29

Solomon, Jill Frances & Solomon, Aris (2006) Private social, ethical and environmental disclosure, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 19, No. 4, pp. 564-591

Van der Laan Smith, Joyce; Adhikari, Ajay & Tondkar, Rasoul H. (2005) Exploring differences in social disclosures internationally: A Stakeholder perspective, *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 24, No. 2, pp. 123-151

Wheeler, David & Elkington, John (2001) The end of the corporate environmental report? Or the Advent of Cybernetic Sustainability Reporting and Communication, *Business Strategy and the Environment*, Vol. 10, No. 1, pp. 1-14

Wilmschurst, Trevor D & Frost, Geoffrey R (2000) Corporate environmental reporting – A test of legitimacy theory, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 13, No.1, pp. 10-26

Zimmerman, Jerold L. (1977) The Municipal Accounting Maze: An Analysis of Political Incentives, *Journal of Accounting Research*, Vol. 15, pp. 107-144

Zucker, Lynne G. (1987) Institutional Theories of organization, *Annual Reviews*, Vol 13, pp 443-464

Årsredovisningslagen, (1995:1554)

Appendix

Bilaga 1. Checklista

Medarbetare

1. Jämställdhet
2. Anställningsvillkor
3. Förändring anställda
4. Utbildning anställda
5. Hälsa
6. Sjukfrånvaro
7. Mångfald

Etik

1. Uppförandekod
2. Mänskliga rättigheter
3. Välgörenhet och sponsring
4. Relation till medborgare
5. Affärsetik
6. Investering
7. Leverantörskedja

Miljö

1. Miljöpolicy
2. Påverkan på miljön
3. Förbättringar miljön
4. Förbrukning
5. Utsläpp
6. Miljöcertifiering
7. Miljömål
8. Uppföljning miljömål